

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

16. listopadu 2023 *

„Řízení o předběžné otázce – Migrující pracovníci – Sociální zabezpečení – Použitelné právní předpisy – Nařízení (ES) č. 987/2009 – Články 5, 6 a 16 – Osvědčení A1 – Nepřesnost údajů – Zrušení z úřední povinnosti – Povinnost vydávající instituce zahájit dialog a dohodovací řízení s příslušnou institucí hostitelského členského státu – Neexistence“

Ve věci C-422/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Nejvyššího soudu (Sąd Najwyższy, Polsko) ze dne 27. dubna 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 22. června 2022, v řízení

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu

proti

TE,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení: A. Prechal, předsedkyně senátu, F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer a M. L. Arastey Sahún (zpravodajka), soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu: J. Jaźwiec-Blecharczyk, radca prawny,
- za polskou vládu: B. Majczyna, jako zmocněnec,
- za belgickou vládu: S. Baeyens a L. Van den Broeck, jako zmocněnci,
- za českou vládu: M. Smolek a J. Vlácil, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: polština.

- za francouzskou vládu: R. Bénard a A. Daniel, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: M. Brauhoff a D. Martin, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 22. června 2023,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 6 a 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4) (dále jen „nařízení č. 987/2009“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Institucí sociálního zabezpečení, pracoviště v Toruni (Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu, Polsko) (dále jen „ZUS“) a TE ve věci rozhodnutí ZUS zrušit TE osvědčení A1 potvrzující, že se na něj v období od 22. srpna 2016 do 21. srpna 2017 vztahují polské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 883/2004

- 3 Hlava II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), ve znění nařízení č. 465/2012 (dále jen „nařízení č. 883/2004“), nadepsaná „Určení použitelných právních předpisů“, obsahuje články 11 až 16 tohoto nařízení.
- 4 Článek 11 nařízení č. 883/2004 stanoví:

„1. Osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají právním předpisům pouze jediného členského státu. Tyto právní předpisy se určí v souladu s touto hlavou.

[...]

3. S výhradou článků 12 až 16 se:

- a) na zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto členského státu;

[...]“

5 Článek 13 tohoto nařízení, nadepsaný „Výkon činností ve dvou nebo více členských státech“, v odstavci 2 stanoví:

„Na osobu, která obvykle pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná ve dvou nebo více členských státech se vztahují:

a) právní předpisy členského státu bydliště, pokud vykonává podstatnou část své činnosti v tomto členském státě;

nebo

b) právní předpisy členského státu, v němž se nachází střed zájmu její činnosti, pokud nebydlí v členském státě, v němž vykonává podstatnou část své činnosti.“

6 Podle čl. 72 písm. a) uvedeného nařízení je správní komise pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „správní komise“) pověřena se zabývat zejména všemi správními otázkami a otázkami výkladu vyplývajícími z ustanovení nařízení č. 883/2004 nebo nařízení č. 987/2009.

7 Článek 76 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Spolupráce“, stanoví:

„[...]

4. Instituce a osoby, na které se vztahuje toto nařízení, mají povinnost vzájemně se informovat a spolupracovat k zajištění řádného provádění tohoto nařízení.

[...]

6. V případě obtíží při výkladu nebo použití tohoto nařízení, které by mohly ohrozit práva osoby, na kterou se vztahuje, kontaktuje instituce příslušného členského státu nebo instituce členského státu bydliště dotčené osoby dotčenou (dotčené) instituci (instituce) členského státu (států). Není-li v přiměřené lhůtě nalezeno řešení, dotčené instituce se mohou obrátit na správní komisi.

[...]“

Nařízení č. 987/2009

8 Body 2 a 22 odůvodnění nařízení č. 987/2009 uvádějí:

„(2) Užší a účinnější spolupráce mezi institucemi sociálního zabezpečení je základním faktorem toho, aby se osobám, na něž se vztahuje [nařízení č. 883/2004], umožnilo uplatnit své nároky v co nejkratších lhůtách a za co možná nejlepších podmínek.

[...]

(22) Informování dotčených osob o jejich právech a povinnostech je základním prvkem vztahu důvěry s příslušnými orgány a institucemi členských států. [...]“

9 Článek 2 odst. 2 nařízení č. 987/2009 stanoví:

„Příslušné instituce si neprodleně poskytují nebo vyměňují všechny nezbytné údaje pro stanovení a určení práv a povinností osob, na něž se vztahuje [nařízení č. 883/2004]. Přenos takových údajů mezi členskými státy probíhá buď přímo mezi příslušnými institucemi, nebo nepřímo prostřednictvím styčných míst.“

10 Článek 3 nařízení č. 987/2009 zní takto:

„1. Členské státy zajistí, aby dotyčné osoby měly přístup k potřebným informacím o změnách vyplývajících z [nařízení č. 883/2004] a z [tohoto nařízení], aby tak mohly uplatnit svá práva. Zajistí rovněž uživatelsky přístupné služby.

2. Osoby, na něž se vztahuje [nařízení č. 883/2004], mají povinnost předat příslušné instituci veškeré informace, dokumenty nebo podpůrné doklady, které jsou nezbytné pro zjištění jejich situace nebo situace jejich rodiny, stanovení nebo zachování jejich práv a povinností a určení použitelných právních předpisů a jejich povinností podle těchto právních předpisů.

[...]

4. Příslušné instituce sdělují informace a vydávají dokumenty dotyčným osobám, a to v míře nezbytné pro použití [nařízení č. 883/2004] a [tohoto nařízení], neprodleně a vždy ve lhůtách stanovených právními předpisy daného členského státu.

[...]“

11 Článek 5 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Právní síla dokumentů a podpůrných dokladů vydaných v jiném členském státě“, stanoví:

„1. Dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely [nařízení č. 883/2004] a [tohoto nařízení], jakož i podpůrné doklady, na základě kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal.

2. V případě pochybnosti o platnosti dokumentu nebo správnosti skutečností, které jsou podkladem pro údaje v něm uvedené, instituce členského státu, která obdrží dokument, se obrátí na instituci, jež dokument vydala, se žádostí o nezbytná vyjasnění a popřípadě o zrušení uvedeného dokumentu. Vydávající instituce opětovně zváží důvody pro vydání příslušného dokumentu a případně tento dokument zruší.

3. Pokud podle odstavce 2 existují pochybnosti o informacích poskytnutých dotyčnými osobami, o platnosti dokumentů nebo podpůrných dokladů nebo o správnosti skutečností, na nichž jsou údaje v nich obsažené založeny, přistoupí instituce místa pobytu nebo místa bydliště na žádost příslušné instituce k nezbytnému ověření těchto informací nebo dokumentů, pokud je možné je provést.

4. Pokud nebylo mezi dotčenými institucemi dosaženo shody, může být věc po uplynutí jednoho měsíce následujícího po dni, kdy instituce, která dokument obdržela, podala žádost, předložena prostřednictvím příslušných orgánů správní komisi. Správní komise se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla věc předložena.“

- 12 Článek 6 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Prozatímní uplatňování právních předpisů a prozatímní poskytování dávek“, zní:

„1. Není-li v [tomto nařízení] stanoveno jinak a mají-li instituce nebo orgány dvou nebo více členských států rozdílná stanoviska k určení použitelných právních předpisů, použijí se na dotyčnou osobu prozatímně právní předpisy jednoho z těchto členských států, [...]

[...]

2. V případě rozdílných stanovisek mezi institucemi nebo orgány dvou nebo více členských států ve věci určení instituce, která by měla poskytnout peněžité nebo věcné dávky, má dotyčná osoba, která by v případě neexistence tohoto sporu mohla o dávky žádat, nárok na prozatímní dávky stanovené podle právních předpisů uplatňovaných institucí místa bydliště nebo, nemá-li bydliště na území žádného z dotčených členských států, má nárok na dávky stanovené podle právních předpisů uplatňovaných institucí, které byla její žádost podána nejdříve.

3. Pokud nebylo mezi dotčenými institucemi nebo orgány dosaženo shody, mohou se po uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy vyšla najevo rozdílnost stanovisek uvedená v odstavci 1 a 2, obrátit prostřednictvím příslušných orgánů na správní komisi. Správní komise se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla věc předložena.

[...]“

- 13 Článek 15 tohoto nařízení stanoví provádění čl. 11 odst. 3 písm. b) a d), čl. 11 odst. 4 a článku 12 nařízení č. 883/2004.

- 14 Článek 16 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Provádění článku 13 nařízení [č. 883/2004]“, stanoví:

„1. Osoba, která vykonává činnosti ve dvou nebo více členských státech, o tom uvědomí instituci určenou příslušným orgánem členského státu, v němž má své bydliště.

2. Určená instituce místa bydliště, neprodleně určí právní předpisy použitelné na dotyčnou osobu s ohledem na článek 13 [nařízení č. 883/2004] a článek 14 [tohoto nařízení]. Toto určení bude jen prozatímní. Tato instituce informuje určené instituce jednotlivých členských států, v nichž je činnost vykonávána, o svém prozatímním určení.

3. Prozatímní určení použitelných právních předpisů, jak je stanoveno v odstavci 2, se stane konečným do dvou měsíců od uvědomění institucí určených příslušnými orgány dotčeného členského státu o tomto určení v souladu s odstavcem 2, pokud právní předpisy již nebyly s konečnou platností určeny na základě odstavce 4, nebo pokud alespoň jedna dotčená instituce nesdělí instituci určené příslušným orgánem členského státu bydliště do konce této dvouměsíční lhůty, že určení ještě nemůže přijmout nebo že v této věc zaujala odlišné stanovisko.

4. Pokud je z důvodu panující nejistoty o určení použitelných právních předpisů vyžadován kontakt mezi institucemi nebo orgány dvou nebo více členských států, na žádost jedné nebo více institucí určených příslušnými orgány daného členského státu nebo samotných příslušných orgánů, jsou právní předpisy vztahující se na dotyčnou osobu určeny společnou dohodou, s ohledem na článek 13 [nařízení č. 883/2004] a na příslušná ustanovení článku 14 [tohoto nařízení].

V případě rozdílných stanovisek institucí a dotčených příslušných orgánů, budou tyto orgány usilovat o dohodu v souladu s výše uvedenými podmínkami a použije se článek 6 [tohoto nařízení].

[...]

15 Článek 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 zní:

„Na žádost dotyčné osoby nebo zaměstnavatele příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy jsou použitelné podle hlavy II [nařízení č. 883/2004], potvrdí, že jsou tyto právní předpisy použitelné, a tam, kde je to vhodné, uvede, do jakého dne a za jakých podmínek.“

16 Článek 20 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Spolupráce mezi institucemi“, stanoví:

„1. Příslušné instituce sdělí příslušné instituci členského státu, jehož právní předpisy jsou na osobu podle hlavy II [nařízení č. 883/2004] použitelné, všechny informace nezbytné pro stanovení dne, kterým se uvedené právní předpisy stávají použitelnými, a odvody, za jejichž placení jsou na základě těchto právních předpisů odpovědné osoba nebo její zaměstnavatel či zaměstnavatelé.

2. Příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy se stanou použitelnými na osobu podle hlavy II [nařízení č. 883/2004], uvědomí instituci určenou příslušným orgánem členského státu, jehož právní předpisy se na osobu naposledy vztahovaly, a uvede den, od kterého se tyto předpisy použijí na dotyčnou osobu.“

17 Článek 60 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Provádění článků 67 a 68 [nařízení č. 883/2004]“, v odstavci 4 stanoví:

„Mají-li dotyčné instituce rozdílné názory na to, které právní předpisy jsou na základě práva přednosti použitelné, použijí se ustanovení čl. 6 odst. 2 až 5 [tohoto nařízení]. Pro tento účel se za instituci místa bydliště uvedenou v čl. 6 odst. 2 [tohoto nařízení] považuje instituce místa bydliště dítěte nebo dětí.“

Polské právo

18 Článek 83a odst. 1 zákona o systému sociálního zabezpečení (ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych) ze dne 13. října 1998 (Dz. U. z roku 1998, částka 137, č. 887), ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení (Dz. U. z roku 2021, č. 430), uvádí:

„O právu nebo povinnosti potvrzené konečným rozhodnutím [instituce sociálního zabezpečení] se na žádost dotyčné osoby nebo z moci úřední rozhodne znovu, jsou-li po nabytí právní moci rozhodnutí předloženy nové důkazy nebo vyjdou-li najevo okolnosti, které existovaly před vydáním dotčeného rozhodnutí a mají vliv na toto právo nebo tuto povinnost.“

19 Článek 477^{14a} občanského soudního řádu (kodeks postępowania cywilnego) stanoví:

„Soud druhého stupně může při zrušení rozsudku a jemu předcházejícího rozhodnutí důchodové instituce vrátit věc přímo důchodové instituci k novému projednání.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 20 TE, podnikatel zapsaný v polském obchodním rejstříku, který vykonává samostatnou výdělečnou činnost, jehož příjmy jsou zdaněny v Polsku, podepsal dne 11. srpna 2016 smlouvu se společností se sídlem ve Varšavě (Polsko), na základě které měl poskytovat určité služby ve Francii v rámci určitého projektu od 22. srpna 2016 do ukončení tohoto projektu.
- 21 Na základě této smlouvy vydala ZUS podle čl. 13 odst. 2 nařízení č. 883/2004 osvědčení A1, které v souladu s čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 osvědčovalo, že se na TE vztahovaly v období od 22. srpna 2016 do 21. srpna 2017 (dále jen „sporné období“) polské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení.
- 22 V návaznosti na nové posouzení provedené z moci úřední ZUS konstatovala, že během sporného období vykonával TE činnost pouze v jednom členském státě, a sice ve Francouzské republice. Rozhodnutím ze dne 1. prosince 2017 (dále jen „sporné rozhodnutí“) ZUS zaprvé zrušila uvedené osvědčení A1 a zadruhé konstatovala, že v souladu s čl. 11 odst. 3 písm. a) nařízení č. 883/2004 se na TE během uvedeného období nevztahovaly polské právní předpisy. Vzhledem k tomu, že podle ZUS nebyl relevantním ustanovením pro určení právních předpisů použitelných na TE článek 13 nařízení č. 883/2004, ale jeho článek 11, přijala toto rozhodnutí, aniž předtím provedla postup podle článku 16 nařízení č. 987/2009 za účelem koordinace s příslušnou francouzskou institucí, pokud jde o určení právních předpisů použitelných na TE.
- 23 TE podal proti spornému rozhodnutí žalobu k okresnímu soudu v Toruni (Sąd Okręgowy w Toruniu, Polsko). Tento soud rozhodl, že zaprvé TE nepracoval ve sporném období v jediném členském státě, takže se na něj vztahoval čl. 13 odst. 2 nařízení č. 883/2004, a zadruhé ZUS nevyužila postupu koordinace stanoveného v člancích 6, 15 a 16 nařízení č. 987/2009, přestože byl tento postup pro účely určení použitelných právních předpisů povinný. V průběhu soudního řízení uvedený soud požádal ZUS, aby zahájila uvedený postup koordinace s příslušnou francouzskou institucí, což ZUS odmítla s tím, že zahájení téhož řízení není odůvodněné. Aby se předešlo situaci, kdy by se na TE nevztahoval žádný režim sociálního zabezpečení, okresní soud v Toruni (Sąd Okręgowy w Toruniu) rozhodl, že ve sporném období se na TE vztahovaly polské právní předpisy, a proto ponechal v platnosti osvědčení A1 dotčené v původním řízení.
- 24 Rozsudkem ze dne 5. února 2020 odvolací soud v Gdaňsku (Sąd Apelacyjny w Gdańsku, Polsko) zamítl odvolání podané ZUS proti rozsudku okresního soudu v Toruni (Sąd Okręgowy w Toruniu), čímž tento rozsudek potvrdil.
- 25 ZUS podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek k Nejvyššímu soudu (Sąd Najwyższy, Polsko), který je předkládajícím soudem, přičemž tvrdila, že vzhledem k tomu, že zrušení osvědčení A1 dotčeného ve věci v původním řízení vyžadovalo předchozí využití postupu koordinace stanoveného v nařízení č. 987/2009, bylo sporné rozhodnutí stíženo vadou, kterou bylo možné napravit pouze v řízení u samotné ZUS. Soudní rozhodnutí okresního soudu v Toruni (Sąd Okręgowy w Toruniu) a odvolacího soudu v Gdaňsku (Sąd Apelacyjny w Gdańsku) jsou chybná z toho důvodu, že tyto soudy měly věc vrátit ZUS, aby tato ve spolupráci s příslušnou francouzskou institucí znovu posoudila uvedené osvědčení A1, a nikoli rozhodnout o použitelných právních předpisech na TE.

26 Za těchto podmínek se Nejvyšší soud (Sąd Najwyższy) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je instituce [členského státu], která vystavila [osvědčení] A1 a která z úřední povinnosti – bez žádosti příslušné instituce dotčeného členského státu – zamýšlí vydané [osvědčení] zrušit, odvolat nebo zneplatnit, povinna provést s příslušnou institucí jiného členského státu dohodovací řízení podle pravidel obdobných pravidlům platným na základě článků 6 a 16 [nařízení č. 987/2009]?
- 2) Musí být dohodovací řízení provedeno ještě před zrušením, odvoláním nebo zneplatněním vydaného [osvědčení], nebo je toto zrušení, odvolání nebo zneplatnění [v souladu s čl. 16 odst. 2 nařízení č. 987/2009] jen předběžné, prozatímní, a konečným se stane, když dotčená instituce [jiného členského státu] nevznesla v této věci výhrady nebo nezaujme odlišné stanovisko?“

K předběžným otázkám

- 27 Úvodem je třeba uvést, že články 6 a 16 nařízení č. 987/2009, uvedené předkládajícím soudem v jeho otázkách, které se týkají prozatímního uplatňování právních předpisů a prozatímního poskytování dávek, jakož i provádění článku 13 nařízení č. 883/2004, v podstatě přebírají ustanovení čl. 76 odst. 6 posledně uvedeného nařízení, které upravuje dialog a dohodovací řízení mezi příslušnými institucemi dotčených členských států (dále jen „dialog a dohodovací řízení“).
- 28 Kromě toho jediným ustanovením unijního práva, které odkazuje na zrušení osvědčení A1, je článek 5 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Právní síla dokumentů a podpůrných dokladů vydaných v jiném členském státě“.
- 29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že osvědčení A1 odpovídá vzorovému formuláři vydanému v souladu s hlavou II nařízení č. 987/2009 institucí určenou příslušným orgánem členského státu, jehož právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení jsou použitelné, za účelem „potvrzení“, zejména podle znění čl. 19 odst. 2 uvedeného nařízení č. 987/2009, že pracovníci nacházející se v některé ze situací uvedených v hlavě II nařízení č. 883/2004 podléhají právním předpisům tohoto členského státu (rozsudek ze dne 2. března 2023, DRV Intertrans a Verbraeken J. en Zonen, C-410/21 a C-661/21, EU:C:2023:138, bod 42 a citovaná judikatura).
- 30 Článek 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 přitom stanoví, že dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely použití nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009, jakož i podpůrné doklady, na základě kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal.
- 31 Článek 5 odst. 2 a 4 nařízení č. 987/2009 stanoví podrobná pravidla pro použití dialogu a dohodovacího řízení za účelem řešení sporů mezi institucí členského státu, která obdrží dokumenty a písemnosti uvedené v odstavci 1 tohoto článku 5, a institucí, která tyto dokumenty vydala. Konkrétně odstavce 2 a 3 uvedeného článku 5 upřesňují kroky, které mají tyto instituce podniknout v případě pochybností o platnosti takových dokumentů a podpůrných dokladů nebo o správnosti skutečností, na nichž jsou údaje v nich obsažené založeny, a ukládají vydávající instituci, aby opětovně zvážila důvodnost vydání uvedených dokumentů a případně je zrušila.

Článek 5 odst. 4 stanoví, že není-li mezi dotčenými institucemi dosaženo shody, mohou se příslušné orgány obrátit na správní komisi, která se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla věc předložena.

- 32 Je tedy třeba mít za to, že podstatou obou otázek předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda články 5, 6 a 16 nařízení č. 987/2009 musí být vykládány v tom smyslu, že instituce vydávající osvědčení A1, která poté, co z úřední povinnosti znovu posoudila skutečnosti, které jsou podkladem pro vydání tohoto osvědčení, zjistí nesprávnost těchto skutečností, může uvedené osvědčení zrušit, aniž by předtím zahájila dialog a dohodovací řízení s příslušnými institucemi dotčených členských států za účelem určení použitelných vnitrostátních právních předpisů.
- 33 Na prvním místě je třeba upřesnit, že osvědčení A1 může být vydávající institucí zrušeno z úřední povinnosti, tedy bez toho, aby jí byla předložena žádost o nové posouzení a zrušení ze strany příslušné instituce jiného členského státu.
- 34 Zprvée, jelikož čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 odkazuje na „zrušená“ osvědčení A1, aniž upřesňuje nebo omezuje případy takového zrušení, je třeba mít za to, že se toto ustanovení vztahuje na všechny případy zrušení těchto osvědčení.
- 35 Zadruhé, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, závaznost osvědčení A1 vůči institucím jiných členských států, než je vystavující členský stát, je založena na zásadě loajální spolupráce uvedené v čl. 4 odst. 3 SEU, která rovněž implikuje zásadu vzájemné důvěry. Podle těchto zásad musí instituce, která potvrzení vydává, řádně posoudit skutkový stav, který je základem pro vydání těchto osvědčení, a řádně posoudit použití vlastního systému sociálního zabezpečení, aby byla zajištěna správnost údajů obsažených v uvedených potvrzeních, a tudíž i správné použití nařízení č. 883/2004, a instituce ostatních členských států mohou oprávněně očekávat, že vydávající instituce této povinnosti dostojí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, body 37, 40 a 42, jakož i citovaná judikatura).
- 36 Vzhledem k tomu, že se podmínky činnosti dotyčného pracovníka mohou změnit ve srovnání se situací zohledněnou při vydání osvědčení A1 a skutečnosti, které sloužily jako základ pro původní určení této situace, se mohou později ukázat jako nepřesné, vyplývá ze zásad loajální spolupráce a vzájemné důvěry povinnost vydávající instituce ověřovat po celou dobu výkonu činnosti, která je základem pro vydání tohoto osvědčení, správnost údajů v něm uvedených a zrušit osvědčení, pokud s ohledem na skutečnou situaci dotyčného pracovníka zjistí, že uvedené osvědčení není v souladu s ustanoveními hlavy II nařízení č. 883/2004.
- 37 Na druhém místě, i když podle článku 5 nařízení č. 987/2009 musí být rozhodnutí vydávající instituce o zrušení osvědčení A1 na základě žádosti o nové posouzení a zrušení ze strany příslušné instituce jiného členského státu přijato v rámci dialogu a dohodovacího řízení mezi dotčenými institucemi, v souladu s podrobnými pravidly pro použití stanovenými v odstavcích 2 až 4 tohoto článku 5, neobsahuje tento článek naproti tomu žádné ustanovení týkající se procesních podmínek, které má vydávající instituce, jež hodlá z úřední povinnosti zrušit osvědčení A1, dodržovat.
- 38 Konkrétně článek 5 nařízení č. 987/2009 nestanoví v takovém případě povinnost vydávající instituce přijmout rozhodnutí o zrušení v souladu s uvedeným postupem dialogu a dohodovacího řízení.

- 39 Vzhledem k tomu, že taková procesní povinnost není konkrétně stanovena pro případ, že vydávající instituce hodlá z úřední povinnosti zrušit osvědčení A1, je třeba mít za to, že postup stanovený v čl. 5 odst. 2 až 4 nařízení č. 987/2009 není povinným předpokladem pro zrušení osvědčení A1 z úřední povinnosti vydávající institucí, která zjistila nesprávnost skutečností, na jejichž základě bylo toto osvědčení vydáno.
- 40 Tento výklad vyplývající ze znění článku 5 nařízení č. 987/2009 je kromě toho koherentní, pokud jde o povahu, účel a podmínky provádění dialogu a dohodovacího řízení.
- 41 Jak totiž vyplývá z čl. 76 odst. 6 nařízení č. 883/2004 ve spojení s čl. 72 písm. a) tohoto nařízení, tento postup představuje prostředek zavedený unijním normotvůrcem k řešení sporů mezi příslušnými institucemi dotčených členských států, které se týkají zejména výkladu nebo použití uvedeného nařízení.
- 42 To znamená, že použití dialogu a dohodovacího řízení vyplývá z existence rozdílných názorů mezi příslušnými institucemi dvou nebo více členských států, což potvrzují ustanovení nařízení č. 987/2009, která stanoví použití takového postupu.
- 43 Články 5 a 6 tohoto nařízení totiž stanoví použití uvedeného postupu v případě, že instituce, která obdrží osvědčení A1, zpochybní jeho platnost nebo správnost skutečností, které jsou podkladem pro vydání tohoto osvědčení, a proto se obrátí na instituci, která osvědčení vydala, s žádostí o jeho zrušení, a v případě, že instituce nebo orgány několika členských států mají rozdílná stanoviska k určení použitelných právních předpisů nebo instituce, která by měla poskytnout příslušné dávky.
- 44 Články 16 a 60 nařízení č. 987/2009, které stanoví postupy provádění článků 13 a 68 nařízení č. 883/2004, stanoví použití téhož postupu v souladu s prováděcími pravidly uvedenými v článku 6 nařízení č. 987/2009 v případě rozdílných názorů dotyčných institucí na použitelné právní předpisy.
- 45 Zrušení osvědčení A1 vydávající institucí z úřední povinnosti přitom nemá původ v existenci sporu mezi vydávající institucí a institucí jiného členského státu, která by zpochybnila správnost tohoto osvědčení, ale v tom, že vydávající instituce zjistila po ověření, které je povinna provádět, aby splnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze zásad loajální spolupráce a vzájemné důvěry, které jsou popsány v bodech 35 a 36 tohoto rozsudku, že údaje obsažené v uvedeném osvědčení neodpovídají skutečnosti.
- 46 A konečně, výklad uvedený v bodě 39 tohoto rozsudku neohrožuje ani práva pracovníka, jehož se týká osvědčení A1, které je předmětem zrušení, vyplývající z nařízení č. 883/2004, ani cíl sledovaný tímto nařízením.
- 47 Zaprvé je totiž třeba připomenout, že vydáním takového osvědčení příslušná instituce členského státu pouze prohlašuje, že dotyčný pracovník podléhá právním předpisům tohoto členského státu (obdobně viz rozsudek ze dne 30. března 2000, Banks a další, C-178/97, EU:C:2000:169, bod 53).
- 48 Vzhledem k tomu, že osvědčení A1 není konstitutivním aktem, ale deklaratorním aktem, nemůže jeho zrušení vést ke ztrátě těchto práv.

- 49 Zadruhé poté, co bylo osvědčení A1 zrušeno, budou právní předpisy použitelné na dotyčného pracovníka určeny v souladu s ustanoveními hlavy II nařízení č. 883/2004, a to případně s využitím postupu dialogu a dohodovacího řízení, pokud se použije článek 6 nařízení č. 987/2009.
- 50 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury tvoří ustanovení hlavy II nařízení č. 883/2004 úplný a jednotný systém kolizních norem, jejichž cílem je nejen zamezení současnému použití vnitrostátních právních předpisů více členských států a komplikacím, které z toho mohou vyplývat, ale zároveň zabránění tomu, aby osoby, které spadají do působnosti tohoto nařízení, byly zbaveny ochrany v oblasti sociálního zabezpečení v důsledku neexistence právních předpisů, které by se na ně vztahovaly (rozsudek ze dne 8. května 2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, bod 33 a citovaná judikatura).
- 51 V této souvislosti je třeba připomenout, že článek 6 nařízení č. 987/2009 stanoví prozatímní uplatňování právních předpisů a prozatímní poskytování dávek v případě rozdílných stanovisek mezi institucemi dvou nebo více členských států, pokud jde o určení použitelných právních předpisů nebo instituce, která by měla poskytnout dávky.
- 52 Proto použití systému zavedeného nařízením č. 883/2004 za účelem určení použitelných právních předpisů v návaznosti na zrušení osvědčení A1 z úřední povinnosti vydávající institucí, umožňuje zajistit nejen to, aby byla ochrana dotyčného pracovníka zaručena kdykoli, a to i v případě sporu mezi dotyčnými institucemi ohledně použitelných právních předpisů, ale rovněž zajistit, aby uvedený pracovník podléhal vždy pouze jediné vnitrostátní právní úpravě, a to i v případě takového sporu.
- 53 Na třetím a posledním místě je třeba připomenout, že jak vyplývá z čl. 76 odst. 4 nařízení č. 883/2004 a z bodů 2 a 22 odůvodnění nařízení č. 987/2009, řádné fungování systému zavedeného nařízením č. 883/2004 vyžaduje účinnou a úzkou spolupráci jak mezi příslušnými institucemi různých členských států, tak mezi těmito institucemi a osobami, na které se toto nařízení vztahuje. Taková spolupráce je nezbytná pro účely určení práv a povinností dotyčných osob a k tomu, aby se těmto osobám umožnilo uplatnit své nároky v co nejkratších lhůtách a za co možná nejlepších podmínek.
- 54 Uvedená spolupráce vyžaduje od všech těchto institucí a osob, aby si vyměňovaly informace nezbytné pro stanovení a určení práv a povinností uvedených osob, což vyplývá z článků 2 a 3 nařízení č. 987/2009, které vymezují oblast působnosti a pravidla výměny informací mezi těmito institucemi a mezi těmito institucemi a dotyčnými osobami, jakož i z článku 20 tohoto nařízení, který upřesňuje povinnost spolupráce mezi příslušnými institucemi různých členských států.
- 55 Jak uvedl generální advokát v bodě 53 svého stanoviska, i když vydávající instituce, která hodlá z úřední povinnosti zrušit osvědčení A1 z důvodu nesprávnosti informací v něm obsažených, nemusí předtím zahájit dialog a dohodovací řízení s příslušnými institucemi dotčených členských států, ustanovení uvedená v bodech 53 a 54 tohoto rozsudku naproti tomu uvedené instituci ukládají povinnost, aby po provedení tohoto zrušení o něm neprodleně informovala jak tyto orgány, tak dotyčnou osobu a poskytla jim veškeré informace a údaje nezbytné pro stanovení a určení práv této osoby.
- 56 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že články 5, 6 a 16 nařízení č. 987/2009 musí být vykládány v tom smyslu, že instituce vydávající osvědčení A1, která poté, co z úřední povinnosti znovu posoudila skutečnosti, které jsou podkladem pro

vydání tohoto osvědčení, zjistí nesprávnost těchto skutečností, může uvedené osvědčení zrušit, aniž by předtím zahájila dialog a dohodovací řízení s příslušnými institucemi dotčených členských států za účelem určení použitelných vnitrostátních právních předpisů.

K nákladům řízení

- 57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Články 5, 6 a 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012,

musí být vykládány v tom smyslu, že

instituce vydávající osvědčení A1, která poté, co z úřední povinnosti znovu posoudila skutečnosti, které jsou podkladem pro vydání tohoto osvědčení, zjistí nesprávnost těchto skutečností, může uvedené osvědčení zrušit, aniž by předtím zahájila dialog a dohodovací řízení podle čl. 76 odst. 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení č. 465/2012, s příslušnými institucemi dotčených členských států za účelem určení použitelných vnitrostátních právních předpisů.

Podpisy